

DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Poveikis aplinkai ir monitoringas	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: prof. dr. Margarita Jankauskaitė Kitas (-i):	VU GMF Geografijos ir kraštotvarkos katedra Adresas: M. K. Čiurlionio g. 21/27, LT-03101

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) lygmuo	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	–	Privalomasis

Igyvendinimo forma	Vykdyto laikotarpis	Vykdyto kalba (-os)
Auditorinė	7 semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: Nėra	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): Nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	133	64	69

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
Poveikio aplinkai ir monitoringo tikslas– išugdyti šias kompetencijas: a) studentų savarankiškumą, b) analitinį ir kritinį mąstymą, c) bendras žinias apie teorines, metodologines bei metodines strateginių pasekmių bei poveikio aplinkai vertinimo nuostatas, aplinkos monitoringo sistemą bei aplinkos būklės bei pokyčių vertinimo procedūrinę eigą.		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
galimo poveikio aplinkai identifikavimas, analizavimas, bei reikšmingumo nustatymas; kraštovaizdžio ekologinių problemų analizė ir sprendimų priėmimas; aplinkos pokyčių stebėsenos programų pranašumų ir trūkumų nustatymas. - gebės savarankiškai rinkti mokslinę informaciją, rašyti geografijos studijų rašto darbus - gaus žinių apie poveikio aplinkai vertinimo procedūrinę eigą, sugebės taikyti kompleksinį geografinį mąstymą vertinant aplinkos kokybę bei pokyčius vykdant ūkinę veiklą.	probleminis dėstymas, demonstravimas, grupės diskusija, informacijos paieška, pranešimo rengimas	Egzaminas
- gebės išsamiai pristatyti poveikio aplinkai vertinimo bei aplinkos stebėsenos geografinę kompetenciją, pasirinktos ūkinės veiklos pavyzdžiu, auditorijai.	tiriamieji metodai (informacijos paieška, literatūros skaitymas, pranešimo rengimas ir pristatymas)	Pranešimas

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
Įvadas į kursą. Dalyko aprašo ir literatūros pristatymas.	1								
1 POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO IR APLINKOS STEBĖSENOS METODOLOGIJA									
1.1. Aplinkos vertinimo samprata. Aplinkos samprata, poveikio aplinkai samprata, poveikio aplinkai vertinimo rūšys, vertinimo tikslai ir uždaviniai, aplinkos būklės vertinimo ir stebėsenos tikslai.	2		1				3	4	literatūros analizė, pranešimas, diskusija, papildymai seminaro tema
1.2 Poveikio aplinkai vertinimo bei aplinkos būklės stebėsenos metodai. Tyrimo bei vertinimo metodai, prognozavimo metodai, rizikos analizė, poveikio aplinkai, teritorijos būklės bei vystymosi scenarijų kūrimas.	3		1				4	5	
2. PLANŲ IR PROGRAMŲ STRATEGINIO PASEKMIŲ APLINKAI BEI POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO PROCEDŪROS									
2.1. Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūra. Vertinimo teisiniai pagrindai. Pasekmių aplinkai vertinimo dalyviai ir jų funkcijos. Veiklos rūšys ir pasekmių aplinkai vertinimo taikymas. Pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitos rengimas bei jos nagrinėjimo procedūros.	6		1				7	7	literatūros analizė, pranešimas, diskusija, papildymai seminaro tema
2.2 Poveikio aplinkai vertinimo procedūra. Vertinimo teisiniai pagrindai. Poveikio aplinkai vertinimo dalyviai ir jų funkcijos. Veiklos rūšys ir poveikio aplinkai vertinimo taikymas. Poveikio aplinkai vertinimo ataskaitos rengimas bei jos nagrinėjimo procedūros.	6		1				7	7	
3.PAGRINDINĖS STRATEGINIO PASEKMIŲ BEI POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO GRANDYS BEI METODAI									
3.1. Alternatyvių variantų paieškos, strateginio pasekmių bei poveikio aplinkai prognozavimo metodai	3		2				5	6	
3.2. Poveikio aplinkai įvertinimo metodai									

Gamtinis vertinimas. Technologinis vertinimas. Ekonominis vertinimas. Socialinis vertinimas. Estetinis - psichologinis poveikio įvertinimas.	4		2				6	6	
3.3. Teritorijos ekologinio stabilumo prognozavimo metodai Teritorijos gamtosauginės vertės nustatymas, Teritorijos ekologinis vertinimas. Gamtinio potencialo vertinimas. Teritorijos atsparumo vertinimas. Antropogeninio spaudimo, demografinės bei rekreacinės įtampos vertinimas. Kraštovaizdžio ekologinių įtampų prognozavimas.	3		2				5	7	
3.4. . Strateginio pasekmių aplinkai bei poveikio aplinkai vertinimo geoinformacinė bazė Geoinformaciniai duomenų bankai (teritorinį ūkinės veiklos išdėstymą determinuojančių veiksmų apžvalga). Socialinių – ekonominių duomenų bankai (ekonomikos sektorių plėtros strategijos apžvalga). Gamtinių ir techninių sistemų sąveikos raiškos – aplinkosauginių konfliktų ir probleminių situacijų duomenų bankai.	4		2				6	7	literatūros analizė, pranešimas, diskusija, papildymai seminario tema
4. APLINKOS BŪKLĖS KAITA IR JOS STEBĖSENA LIETUVOJE BEI UŽSIENIO ŠALYSE									
4.1. Aplinkos monitoringo sistema bei jos problemos. Aplinkos monitoringo struktūra. Aplinkos monitoringo tikslas, pagrindiniai uždaviniai ir principai. Aplinkos stebėsenos problemos Lietuvoje ir pasaulyje.	8		2				10	10	
4.2. Aplinkos būklės kaitos tendencijos. Aplinkos būklės kaitos dinamika. Gamtiniai ištekliai bei jų eksploatavimo dinamika. Aplinkos vystymosi scenarijai.	8		2				10	10	literatūros analizė, pranešimas, diskusija, papildymai seminario tema
7. Pasiruošimas egzaminui ir jo laikymas									
Iš viso	48		16				64	69	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Darbas auditorijoje seminarų metu (papildymai, dalyvavimas diskusijoje)	10	Semestro metu	Vertinama 10 balų sistemoje, vėliau sumuojant dauginama iš svorio koeficiento 0,1 (10 %). Už kiekvieną papildymą ir pasisakymą diskusijoje duodama 2 balai, 10 balų surenkama už 5 papildymus arba pasisakymus diskusijoje. Jei pasisakymas nepilnas arba tai trumpa. Bet vertinga pastaba, duodamas 1 balas.
Teminė diskusija seminare	20	Iki paskutinės paskaitos	Vertinama 10 balų sistemoje, vėliau sumuojant dauginama iš svorio koeficiento 0,2 (20%). Studentai pasirenka temą iš dėstytojo pateikto sąrašo. Šia tema veda diskusiją, kurios metu pristato 5-7 min. trukmės pranešimą naudodami multimedijos priemones ir išskiria 2-4 svarbiausias tematikos problemas. Pranešimo pabaigoje

			<p>pateikiama naudota literatūra turinys. Vertinami šie darbo aspektai:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Darbo struktūra ir apimtis (iki 3 balų) - Analizė ir išvados (iki 3 balų) - Mokslinis stilius ir tyrimo kultūra (iki 4 balų) <p>Neatlikus teminio pranešimo seminare, neleidžiama laikyti egzamino.</p>
Egzaminas	70	Žiemos sesija	<p>Vertinama 10 balų sistemoje, vėliau sumuojant dauginama iš svorio koeficiento 0,7 (70%). Egzaminas raštu. Egzamino bilietą sudaro 2 lygiaverčiai atviri klausimai paskaitų temomis. Atsakymai į kiekvieną klausimą vertinami atskirai, po 10 balų, iš jų vedamas vidurkis. Vertinimo kriterijai: 9-10 – Puikios arba labai geros žinios ir gebėjimai. Sugebama vertinti. 8 – geros žinios ir gebėjimai, gali būti neesminių klaidų. Sugebama apibendrinti. 7 – Vidutinės žinios ir gebėjimai, yra klaidų. Sugebama analizuoti. 6 – Žinios ir gebėjimai nesiekia vidutinių, yra esminių klaidų. Sugebama taikyti žinias. 5 – Žinios ir gebėjimai dar tenkina minimalius reikalavimus, daug klaidų. Sugebama suprasti. 1-4 – Netenkinami minimalūs reikalavimai.</p>

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privalomoji literatūra				
	2006	Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo vadovas.		Lietuvos respublikos aplinkos ministerija. Suomijos aplinkos institutas.
	2009	Poveikio aplinkai vertinimo vadovas.		Lietuvos respublikos aplinkos ministerija. Suomijos aplinkos institutas.
Larry, W. Canter.	1996	Environmental impact assessment.		New York.
Papildoma literatūra				
Therivel, R.,; Partidario, M. R	1996	The Practice of Strategic Environmental Assessment.		London
Editet by Norman LEE, EIA Centre, University of Manchester.	1998	Case studies of Environmental assessment in Countries in Transition		Based on papers presented at the Central European University Summer University workshop Budapest.
	1992	Osnovy ekologo-geografičeskoj ekspertizy.		Moskva
. Zvonkova, T. V.	1987	Geografičeskoje prognozirovanije.		Moskva
	2007	Globali aplinkos kaita.		Vilnius
	2008	Lietuvos gamtinė aplinka, būklė, procesai ir raida.		Vilnius
	2009	Sensor Sustainability Impact Assesment: Tulls for Environmental, Social and Economic Effects of Multifunctional Land Use in European Regions.		Leibnic Centre for Agricultural landscape Research.